

2. ročník
2013
číslo
1

Ozveny spod Rokaša

28.3.2013

ISSN 1338-9084

Spravodaj občanov Žitnej-Radiše

0,50€

Denník starostu

Nový rok 2013 začal tak ako po iné roky ihneď po skončení toho starého, takže tí čo starý rok odprevadili v dobrej nálade v takejto istej nálade privítali aj rok nový. Predsavzatia do nového roku sú v tomto období už samozrejmosťou, horšie to je s ich realizáciou. Aj obecný úrad a starosta obce si dali v tomto období nové ciele a snahou určite bude ich naplniť.

Začiatkom roka bola podpísaná zmluva so SIEA a ministerstvom hospodárstva na rekonštrukciu verejného osvetlenia v obci. Je to najväčšia akcia, ktorá nás v tomto roku čaká a dúfam, že sa nám podarí v pohode ju uskutočniť. V súčasnosti sa snažíme o zmenu projektu, kde sodíkové 70 W výbojky by sa nahradili LED svetidlami, ktoré sú úspornejšie a s menšou údržbou. Snažíme sa za rovnakú sumu 143 tis. Eur zakúpiť obrazne povedané novú Oktáviu so spotrebou 40W a nie škodovku so spotrebou 70W. Či sa nám uvedená zmena podarí uvidíme v

blízkej budúcnosti.

Hneď prvú januárovú nedeľu sa na Pohrebnom poriadku Žitná rozhodlo o zmene kopania hrobov z dôvodu problémov so zabezpečením ľudí v rámci poriadku. Obec sa bude snažiť pomáhať v tejto veci tým, že za úhradu zabezpečí vykopanie hrobov a na obidvoch cintorínoch bude spoločný správca, ktorý bude mať toto na starosti. Možnosť kopania hrobov bude však aj naďalej cez pohrebnú službu. Rieši sa aj vstup zveriny na cintorín v Žitnej, je už zvarená brána na dolný cintorín, v najbližšej dobe bude táto osadená.

Obdobie začiatku roka býva aj obdobím bilancovania jednotlivých organizácií – výročných schôdzí. Niektoré už prebehli – z nich „najvýraznejšia“ bola asi schôdza DHZ, ktorá trvala takmer 8 hodín, iné sa ešte len pripravujú, ale aj to svedčí o fungovaní a spoločenskom dianí v obci.

Sneh, ktorého v tomto roku bolo dosť, potrápil nielen cestárov, ale aj nás s odhŕňaním na obecných cestách. Našťastie nie sme v tomto odkázaní iba na pomoc iných a tak Jožo Bežo vždy keď bolo treba už od pol šiestej ráno robil vývrtky s traktorom, aby boli cesty čo najlepšie. Určite sme ich mali lepšie ako inde, ale aj tak sa vyskytli problémy, hlavne keď prišli smetiari a odmietali ísť do našich ulíc, resp. keď sa mu pokazil traktor. Aj tak si myslím, že v obci bol tento problém dobre zvládnutý za čo patrí vďaka hlavne p. Bežovi.

Aj v tomto roku boli vo februári v obci fašiangy. Členovia DHZ v spolupráci s OU pripravili program a občerstvenie, ktoré sa páčili nielen nám občanom, ale aj návštevníkom obce. Už tradične bohatý sprievod po obci, krásne masky a kultúrny program ako aj výborné špeciality prilákali aj bánovskú televíziu a noviny a ukázal celému okresu o čom sú fašiangy v Žitnej-Radiši. Výborná nálada gradovala večerným programom,

keď vystúpili šikovné tanečníčky a spolu s farármi aj mníšky, ktoré pomohli duši zosnulej basy do neba. Som rád, že je v obci takáto partia, výborní mladí a šikovní ľudia, ale aj staršia generácia či už v DHZ, kuchárky, mäsiari, ale aj sprievod a všetci občania, ktorí sa podieľali na tejto akcii buď pohostením, alebo len účasťou, a že sa vieme spolu spojiť pre dobrú vec, za čo všetkým ďakujem.

OU sa aj naďalej snaží o získanie čo najviac financií do obce a preto bola vo februári podaná žiadosť o dotáciu z úradu vlády vo výške 15 000.- EUR na výmenu starých okien a akumuláčiek v materskej škole, ktoré sú už v havarijnom stave, čím by sa výrazne zlepšilo vykurovanie týchto priestorov a hlavne znížila spotreba el. energie. Materskú školu v súčasnosti navštevuje 23 detí a v budúcom roku ich má byť ešte viac.

Blížia sa sviatky Veľkej noci, dúfam, že zima už pominie a že na veľkonočný pondelok už bude voda teplá, dievčatá milé, chlapi triezvi,... ale to by vlastne nebola tá správna atmosféra, preto želám všetkým príjemné prežitie veľkonočných sviatkov a všetko nech je tak ako má byť.

Pribudli do nášho košíka

Evelinka Kroutilová
nar. 16. 2. 2013
rodičom

Zuzane Jamrichovej -
Kroutilovej
Adamovi Kroutilovi

Martina Janečková
nar. 18. 3. 2013
rodičom

Alene Špánikovej
Jánovi Janečkovi

Opustili nás

Ján Kotvas
nar. 16. 9. 1948
zom. 17. 12. 2012

Milan Patro
nar. 3. 11. 1941
zom. 23. 3. 2013

Češť ich pamiatke!

OBECNÝ ÚRAD INFORMUJE

- Obecný úrad informuje občanov, že už je možné nahlasovanie dovozu uhlia - cena 96€/t
- Výška daní z nehnuteľností na rok 2013 sa nemení
- Výška poplatku za psa na rok 2013 je 5 €
- Výška poplatku za komunálny odpad je 15 €/osoba a rok

- Cenník dopravy vozidiel OÚ, platný od 1.3.2013:

Autobus

- 1,0 €/km – pre cudzie subjekty
- 0,90 €/km – pre občanov obce
- Dohodou pre obecné organizácie
- 4 €/hod. - čakanie

LIAZ

- 1,30 €/km – pre podnikateľov

- 1,20 €/km – pre cudzie subjekty
- 1,10 €/km – pre občanov
- 17 € – hodinová sadzba pre cudzie subjekty
- 8 € – hodinová sadzba pre občanov
- 2,50 € – nakládka a vykládka pre fyzické osoby
- 4 € – nakládka a vykládka pre

právnické osoby

- Obecný úrad žiada občanov, aby si počas jarného upratovania a v rámci svojich možností upratali aj okolie pred domami, resp. zamietli cestu od posypového štrku na krajinu, ktorá sa týmto spevní. Ďakujeme.

Obecný úrad v Žitnej-Radiši oznamuje, že stále je možné zakúpiť si knižnú publikáciu Žitná-Radiša v cene 18 € za kus. Publikáciu je možné zakúpiť si priamo na Obecnom úrade, alebo objednať si ju telefonicky na dobierku.

OBECNÁ KNIŽNICA INFORMUJE

Musím začať nelichotivým konštatovaním, že záujem o čítanie kníh je z roka na rok menší. Nielen v našej knižnici, tento trend hlási prevažná väčšina knižníc na celom Slovensku. Medzi čitateľmi absentujú hlavne deti do 15 rokov a tínedžeri. Prečo deti strácajú záujem o knihy? Jednou z príčin je skutočnosť, že ich nahradil počítač, internet, sociálne siete a v poslednom období aj elektronické knihy. Ale tiež aj to, že rodičia tolerujú dieťaťu, že svoj voľný čas všetok trávi pri obrazovke počítača, alebo televízora. Samozrejme, že internet ako zdroj informácií má v súčasnosti už nezastupiteľné miesto v živote človeka. Hoci nie všetko čo sa dozvieme z internetu, je vždy pravda. Pokiaľ chceme mať niečo overené, mali by sme siahnuť po knihe. Lenže pre deti, už zvyknuté na adrenalinové akčné formy vizuálnej zábavy, je kniha pomalá, nudná a príliš náročná.

Pre rozvoj fantázie a lepšie pochopenie textu, je však kniha jedinečná. Pri jej čítaní si dieťa chýbajúci obraz nahradí vlastnou fantáziou. Nevníma písmenká, ale vníma osoby a prostredie, kde sa dej odohráva. Tak sa naučí aj o knihe rozprávať, opísať dej, nehovoriac už o zvyšovaní slovnej zásoby. Ideálne je, keď dieťa číta spolu s rodičom a keď to spolu robia nie z povinnosti, ale pre potešenie. Od najútlejšieho veku, keď dieťa začína vnímať obrázky, až do asi desiateho roku, má čítanie spolu s rodičom opodstatnenie. Tak si dieťa vytvorí vzťah ku knihe na celý život. Popritom spoločné čítanie od útleho detstva patrí k najkrajším a najdlhšie trvajúcim spomienkam na rodičov. Je to najschodnejšia cesta, ako vytvoriť v dieťaťu celoživotnú chuť na čítanie.

Druhým konštatovaním, už radostnejším je fakt, že pribúda čitateľov

z radov dospelých. Siahajú po knihe s tým, že v televízii je koľkokrát nudný program a nie je žiadna novinka, že dobrá kniha je lepšia, ako film.

Za všetkých čitateľov Obcej knižnice v našej obci, ďakujem Obecnému úradu, ktorý zo svojho skromného rozpočtu vždy dokáže vyčleniť finančné prostriedky na nákup nových kníh, ktoré sú v súčasnosti neúmerne drahé, ale bez ktorých by knižnica neplnila svoj účel. Tak môžete na policiach našej knižnice nájsť novinky a bestsellery, nielen slovenskej, ale i svetovej literatúry. Nehovoriac o tom, že každé dieťa si u nás určite niečo vyberie.

Knižné novinky:

Andrea Boldišová: Okno do duše – pútavý román pre ženy.

John Green: Na vine sú hviezdy – najlepšia kniha roku 2012 podľa časopisu TIME. Príbeh lásky dvoch mladých ľudí, ktorých spojila rakovina, aby ich nakoniec rozdelila...

Jo Nesbo: Pancierové srdce – ten, kto čítal Snehuliaka, isto siahne aj po novom románe z pera svetoznámeho nórskeho autora kriminálnych románov.

R. Lumponová: Potom – môže byť podpaľačom malé dieťa? Do školy, ktorá sa v okamihu ocitá v plameňoch sa vrhá jedna z matiek, pretože tam mohli zostať aj jej deti. Je rozhodnutá odhaliť podpaľača...

Dominik Dán: Hriech náš každodenný – ďalší šokujúci príbeh bývalého bratislavského kriminalistu. Krutý, ale žiaľ tak, ako všetky jeho predchádzajúce romány, ani tento nie je vymyslený...

Jozef Pavlovič: Zajkovia Majko a Kajko – krásne ilustrovaná knižka o dvoch neposedných zajkoch.

Jozef Pavlovič: Rozprávky ostrihané na ježka – krátke veselé rozprávky o zvieratkách pre deti, ktoré sa práve naučili čítať...

Obecná knižnica je otvorená každú nedeľu od 13.00 do 15.00 hod.

Autor: Alena Kušnierová, knihovníčka Obcej knižnice

ZMENY V POHREBNOM PORIADKU

Ani Cirkevný pohrebný spolok v Žitnej sa neubránil zmenám, ktoré prináša dnešná doba.

Už naši otcovia, dedovia a pradedovia si pokladali za česť a povinnosť dôstojne a slušne sa rozlúčiť so zosnulými spoluobčanmi a tak založili Cirkevný pohrebný poriadok. V zakladajúcej artikule čítame: „Ve jménu Boha Otce, obyvatelé žitňanskej obce, obráťte své bedlivé srdce na ty hroby, v niš naši predkové, aj naši milí rodičové, bratři, sestry, dívky milé aj naši přátelé čekají na svého Spasitele.“ Dvestoročná história nášho pohrebného poriadku svedčí o jeho opodstatnenosti a potrebe v našej obci, ktorá pretrvala tak dlhý čas. V jeho bohatej histórii

však boli roky, keď hrozil zánik pohrebného poriadku, v roku 1975 po odstúpení starejšieho len vďaka bratom : Michale Jaroslav, Kušnier Jozef – tajomník, Milan Hanko – Šišmiš, prežil pohrebný poriadok do dnešných dní. V jeho histórii od roku 1945 boli nasledovní bratia starejší:

Štefan Michale, Kušnier Ján – Trnka, Pružinec Ján, Michale Jaroslav, Kušnier Michal – Ondruška, Michale Ľudovít. Od roku 1997 vykonáva túto funkciu Kušnier Zdenek.

Povinnosťou člena poriadku bolo zúčastňovať sa pohrebov, „protož i my obce této obyvatele umínili sme sobe společne braterstvy, totižto k pohrebovani mrtvých

tel se schadzeti, a takove poradne k hrobu sprovoditi a do zeme matki vložit.“ a tiež keď prišlo na neho poradie, zúčastniť sa na kopaní jamy pre zomrelého.

Pohrebný poriadok na svojom novoročnom zasadnutí rozhodol, že kopanie hrobov doterajším spôsobom po domoch nie je už účelné pre veľký počet domov, kde býva jedna, aj to prevažne staršia osoba. Preto bolo odsúhlasené že kopanie hrobov od 1. januára 2013 bude patriť pod správu Obecného úradu, ktorý k tomu vydá patričné nariadenie. Správcom cintorínov v oboch častiach obce sa stal Kušnier Zdenek.

Autor: Zdenek Kušnier

ŽENY HODNOTILI

V nedeľu 10. marca sa zišli členky Základnej organizácie Zväzu žien v našej obci, aby zhodnotili činnosť organizácie za uplynulý rok 2012. Predsedníčka Eva Jamrichová vo svojej správe o činnosti uviedla, že organizácia má 40 členiek a skutočnou raritou je, že ju už 23 rokov riadi ten istý výbor.

Pre vysoký vek väčšiny členiek nie je možné organizovať rozsiahlu činnosť, ale potešujúce je, že rastie počet nových, mladých členiek, ktoré sú zárukou ďalšieho trvania organizácie a aj jej pestrejšej činnosti.

V apríli uplynulého roku sa členky zúčastnili zájazdu na záhradkársku výstavu v Trenčíne. O tento zájazd je v vždy veľký záujem, a preto sa bude konať aj v tomto roku. Výstava bude trvať od 10. do 13. apríla. V júni sme zorganizovali zájazd na divadelné predstavenie „Dvojité rezervácie“ do divadla Andreja Bagara v Nitre. Mladé členky pod vedením Lenky Botkovej zorganizovali na ihrisku Deň detí. V auguste sa 42 osôb zúčastnilo dovolenkového zájazdu do letoviska Crikvenica v Chorvátsku. Súčasťou zájazdu boli výlety do blízkeho okolia, na

ostrov Ráb a do letoviska Selce.

Vo veľkej sále kultúrneho domu sa dva krát týždenne – v pondelok a v stredu, pod vedením Moniky Adameovej a Lenky Botkovej cvičí aerobik.

Aj činnosť v tomto roku bude zameraná hlavne na tieto tradičné akcie. Okrem toho sa členky zúčastnia prípravy a organizovania VII. ročníka Mikroregionálnych slávností uhrovskej doliny, ktoré sa v tomto roku budú konať práve v našej obci. Ďalšia činnosť organizácie sa bude riadiť podľa požiadaviek členiek a Obecného úradu.

Členkám za ich činnosť poďakoval aj starosta obce Ing. Rudolf Botka. Nie len za tú, o ktorej sa hovorilo v správe, ale za všetky akcie, ktoré sa konali v našej obci. Pretože ani pri jednej nechýbajú ženy.

Schôdza Zväzu žien sa tradične koná začiatkom marca, kedy oslavujeme Medzinárodný deň žien. Hoci na tento sviatok sa v posledných rokoch čoraz častejšie zabúda, a snaží sa ho nahradiť Deň

matiek, jeho skutočným poslaním a cieľom je oslava žien a ich boj za rovnoprávnosť a dôstojný život. Korene MDŽ siahajú do roku 1910 a v roku 1975 ho uznala OSN ako medzinárodný sviatok. Hoci sa ženám za toto obdobie podarilo vybojovať pre seba obrovské občianske a sociálne práva, nie je celkom isté, že to, čo sa vybojovalo bude mať raz a navždy istotu trvania. Stále sme svedkami zvýšenej diskriminácie žien, ich nižšieho ohodnocovania v práci, či menšej právnej ochrany v porovnaní s mužmi. Je zrejmé, že boj o úplné zrovnoprávnenie žien ešte neskončil.

V krátkom kultúrnom programe zameranom na sviatok žien potešili svojím vystúpením aj žiačky ZŠ – Tereza Hrebíčková, Tereza Botková a Denisa Ďurčová. Príhovorom a básničkami pozdravili všetky ženy – tety, babky, ale hlavne mamy a ich úprimné „ďakujeme, veď vy viete za čo“, si vyslúžilo potlesk.

Autor: Alena Kušnierová

Činnosť v tomto roku sme začali výročnou členskou schôdzou, kde sme zhodnotili uplynulý rok 2012

a vytýčili si plány na rok 2013. K 31.1. 2013 máme 72 členov.

V mesiaci január sme v hasičskej zbrojnici vymenili za pomoci Dúbravku Tomáša a Kušníera Ivana žiarivkové osvetlenie za neónové, ktoré predtým slúžilo v kultúrnom dome. Staré svetlá už neslúžili a bolo ich treba občas „reštartnúť metlou“. V mesiaci február sme zorganizovali v spolupráci s obecným úradom tradičné pochovávanie basy. Za túto akciu patrí veľké poďakovanie všetkým, ktorí sa podieľali na zorganizovaní tejto skvelej akcie, ale aj Vám, občanom, ktorí ste prispeli či už finančne alebo pohostením sprievodu po obci. V mesiaci február sa taktiež začali lakernícke práce na našej AVII, ktorá bola vzhľadovo výblednutá a začínala už hrdzaviť, čím nereprezentovala dôstojne náš zbor. Za tieto práce sa chcem poďakovať Kravcovi Michalovi, Švelkovi Petrovi, Bežovi Jozefovi st. a Hankovi Rudolfovi ml. za kus odvedenej práce na príprave a striekaní. Z finančných prostriedkov, ktoré sme získali minuloročným

HASIČI INFORMUJÚ

zberom železného šrotu v obci sme v mesiaci marec zakúpili benzínové kalové čerpadlo HERON, ktoré nám bude slúžiť na doplnenie vody v kadi pri tréningoch, ale rovnako dobre posluží aj pri prípadnom čerpaní povodňovej vody, keďže toto čerpadlo dokáže nasať častice až s priemerom 25 mm!

Do ligy mladých hasičov Hornej Nitry sme zapojili jedno družstvo dievčat, ktoré bude našu obec reprezentovať na týchto súťažiach.

1.kolo - Bystričany 20.4.2013 - CTIF

2.kolo - Žitná Radiša 11.5.2013 - štafeta 400m

3.kolo - Horná Ves 25.5.2013 - CTIF

4.kolo - Lehota pod Vtáčnikom 14.9.2013 - štafeta 400m

5.kolo - Šišov 28.9.2013 - štafeta 400m

Okresné kolo mladých hasičov PLAMENĚ 2013 sa uskutoční 1.6.2013 v obci Podlužany.

Súťaže PLAMENĚ sa môžu zúčastniť dievčatá aj chlapci vo veku 8-15 rokov. Aj touto formou ich chcem pozvať medzi nás.

Obvodové kolo previerok pripravenosti sa bude konať 15.6.2013 v obci Miezgovce.

Tento súťaž sa môžu zúčastniť muži, ženy, dorastenci aj dorastenci. Ak máte niekto záujem reprezentovať našu obec v hasičskom športe, radi Vás uvítame na ihrisku.

Okresné kolo previerok pripravenosti sa uskutoční 22.6.2013 v obci Biskupice a keďže tento rok je postupový, víťaz z každej kategórie postupuje na krajské kolo.

Ďalej chceme v jesenných mesiacoch uskutočniť zber železného šrotu po obci. A týmto Vás chcem poprosiť, ak máte doma starý železný šrot, darujte ho nášmu zboru. Financie použijeme na nákup technického vybavenia alebo ako štartovné na pohárových súťažiach.

V mesiaci november uskutočnia kontrolné skupiny preventívne protipožiarne prehliadky domov v obci.

Autor: Michal Hanko, predseda DHZ,

foto: Ema Kušnierová

EŠTE RAZ O PRIEZVISKÁCH

V čísle 2 časopisu Spod Rokoša z roku 2011 je uvedený článok „Nájdí sa“ kde som uviedol mená daňových poplatníkov z roku 1715 ako sedliakov alebo remeselníkov. Správne tam malo byť uvedené, že sú to sedliaci, pretože vtedy iba oni

platili kráľovské dane. Už od 16. storočia sa poddanské obyvateľstvo v závislosti od rozsahu užíanej pôdy diferencovalo na 3 základné skupiny - sedliaci (coloni), želiari (inquilini), podželiari (subinquilini).

Sedliaci boli na najvyššom stupni, vlastnili sedliacku usadlosť s vlastným domom aj s pozemkom a záhradou a v extraviláne užívali pôdu spravidla o rozsahu celej (12-16 ha v závislosti od jej bonity) alebo polovičnej usadlosti.

Postupne sa výmera pôdy sedliackych usadlostí zmenšovala, narástli počty štvrtinových a osminových sedliakov, teda tých, čo obrábali pozemky o výmere jednej štvrtiny a osminy usadlosti (asi 2 ha). Tieto sedliacke

domácnosti boli zdanené daňou kráľovi (okrem richtára).

Želiari boli nižšou kategóriou poddanského obyvateľstva. V obci mali vlastný dom a v extraviláne pozemok o rozsahu menšom ako šesťnástina usadlosti (asi 1 ha). Maximálny rozsah pôdy pre želiara bol neskôr spresnený na 1/8 poddanskej usadlosti. Počet želiarov v obciach postupne narastal a v priebehu 17. storočia tvorili často najpočetnejšiu vrstvu obyvateľstva. Živili sa ako nádenníci na majeroch, aj ako sluhovia u bohatších sedliakov, prípadne vykonávali remeslo, obchodovali alebo prevádzali iný druh obživy. Poľnohospodárstvo bolo len doplnkovým zdrojom ich existencie. Želiari nemuseli platiť kráľovi dane.

Podželiari nemali ani dom ani pôdu a bývali v prenajatých priestoroch (tiež ich volali domkári, chalupári). Sociálne ešte na nižšej úrovni boli sluhovia (servi, famuli), ktorí pracovali ako služobná čel'ad' na majeroch a hospodárstvach bohatých sedliakov.

V roku 1715 je v origináli v obci Žitná (Zitna, Zsittna, Zsitna, Búzás) uvedené 26, v obci Radiša (Radissa, Radissa, Radosa) 11 daňových poplatníkov, teda sedliakov, ktorí platili kráľovskú daň:

- v Žitnej: Andrej Černo, Juraj Čizmar, Ján Diko, Andrej Ďuráč, Juraj Gombár, Andrej a Juraj Jamrich, Ján Krčmár, Ján Košťál, Andrej Krajči, Andrej Kušnier, Ján Kyjov, Andrej Locs, Pavol Mlinár, Andrej Parsík; Ján Pašay, Ján, Juraj, Michal, Ján, Andrej a Ján Richtár, Juraj Šlosár, Ján Tomáška, Ján a Michal Zaďoruk;
- v Radiši: Andrej a Ján Deruška, Andrej Hudec, Ján Chochlen, Martina Chochlenová; Andrej Jaderek, Miško, Štefan a Andrej Trebichavský, Michal Urban, Michal Zavadský.

Neboli to však všetci obyvatelia Žitnej a Radiše, pretože okrem sedliakov v oboch obciach žili aj želiari, podželiari, sluhovia, ale podstatnú časť obyvateľstva tvorili aj rôzni funkcionári na

hradnom panstve, ktorí tiež neplatili dane a neboli vedení v uvedenom zozname. Širší prehľad o všetkých obyvateľoch oboch obcí je až v matrike evanjelickej a. v. cirkvi v Uhrovci vedenej od roku 1732.

V Žitnej sú v období rokov 1732- 1750 uvedené svadby:

- Katarína, dcéra Juraja Šišmiša, Žitná, hradného služobníka a vdovec Ján Ševčík Naštice,
- Andrej, syn Juraja Šišmiša, Žitná a Eva Mlinková Poruba,
- Juraj, syn Juraja Šišmiša, Žitná a Dorota Konečná Závada,
- Ján, syn Adama Belana, břeša v Žitnej a Eva, dcéra Juraja Petre, hradní služobníci,
- Ondrej Petre, vinár v Žitnej a Katarína Duchová Kšinná,
- Barbara, dcéra Jána Dubčeka, richtára v Žitnej a Ján Belan z Podhradie,
- Martin, syn Jána Dubčeka, richtára v Žitnej a Anna Jurgech Uhrovec,
- Anna, dcéra Jána Jedináka, krčmára v Žitnej a vdovec Andrej Černoch alias Mišák, pomocník sladovníka (braxatorisa),
- Dorota, dcéra Juraja Černocho, Žitná a Andrej Tatik Radiša,
- Štefan, syn Michala Jedináka, Žitná a Zuzana Duchienková, dcéra mlynára v Uhrovci,
- Martin, syn Michala Jedináka, Žitná a Dorota - Andrej Košík, Žitná,
- Anna, dcéra Jána Škultétyho, Žitná a Martin Garaj Omastiná,
- Adam, syn Martina Škultétyho, Žitná a Anna Ondrušková,
- Andrej, syn Martina Škultétyho, Žitná a Anna, dcéra Andreja Urbana, Radiša,
- Michal, syn Štefana Jamricha, Žitná a Zuzana Ondrušková, Dubnička,
- Ondrej, syn Štefana Jamricha, Žitná a Katarína, dcéra Jána Loiša Žitná,
- Juraj, syn Jána Loiša, Žitná a Eva, dcéra Jána Krchníka, vnučka Jána Košťala Žitná,
- Ján, syn Andreja Adamského

Slatinského, mlynára v Žitnej a vdova Katarína Čabráková,

- Ján, syn Štefana Hanku, Žitná a Eva Šichta, Podhradie,
- vdovec Štefan Hanko (Belan) želiar zo Žitnej a vdova Anna Galubová, Podhradie,
- Juraj, syn Juraja Gombára, Žitná a Anna Králiková, Podhradie,
- Martin, syn Jána Šlosára, Žitná a Barbara Stančeková, Kšinná,

Krsty:

- Katarína – rodičia Juraj a Anna Jedinák – pri krste Štefan Škultéty sládek (braxator) uhrovský, Adam Škultéty Kšinná, Adam Dragula Omastiná, Anna Braxatoris, Anna Vršička,
- Adam - Michal a Katarína Škultéty – Michal a Mária Belanecz, Martin Obertík, Andrej Chútka, Anna, sladovníčka (braxatoris) grófa Imricha Zay,
- Michal - Adam a Dorota Škultéty – Adam Ruman, Štefan Baranka, Ján Repka, Anna Pršička, Justína Venžiková,
- Eva - Andrej a Anna Škultéty,
- Andrej - Juraj a Katarína Ďuráč - Štefan Zelenák starosta Žitná, Juraj Humaj, Ján Lazar, Štefan Tršťan, Anna Barankech, Dorota Černech, Justína Zeleňáková, Justína Tršťanová,
- Andrej - Ján a Anna Michale - Michal Kasan, Barbara Bučková, Anna Gorianová, Barbara Moravcová, Zuzana Urbanová,
- Adam - Juraj a Katarína Šišmiš, - Štefan Staňo, Anna Humenná, Andrej a Anna Bežo, Anna Jedináková Michale,
- Katarína - Ján a Anna Jamrich –Štefan Staňo, Anna Prepelicová Humenná, Martin Tršťan, Andrej Dragula, Ján Škultéty, Andrej Škultéty, Justína Zeleňáková starostka, Katarína Fábri Vestenická,
- Zuzana - Štefan a Anna Pršík - Ján a Barbara Bodka Žitná, Anna Masárech,
- Andrej - Ján a Barbara Lazar - Andrej Lojš, Juraj Jedinák,
- Štefan - Juraj a Anna Michale –Dorota Škultéty Žitná,
- Dorota - Ján a Dorota Jedinák, krčmári Žitná- Andrej

a Anna Loiš Žitná, Andrej a Zuzana Urban Radiša, Andrej Bežo, Martin a Katarína Jamrich, Katarína Krchník,

- Katarína - Juraj a Justína Čabradská - Štefan a Justína Zelenák starosta- Ján a Zuzana Chochlen, Katarína Molitoris Žitná, Barbara Urbanová, Anna Masárech,
 - Adam - Ján a Katarína Tomáška - Juraj Železný hajduk, Anna Škultéty Žitná, Anna Michale,
 - Andrej,- Ján a Eva Kováč Krhan - Štefan Škultéty, sladovník grófa Karola Zay, Ján Rovňan, Andrej Králik Podhradie, Katarína Jedináková,
 - Adam - Andrej a Katarína Šlosár - František Chochlen, Andrej Adame, Anna Mišovic, Katarína Hajdučka, Zuzana Rusnáčka, Anna Michale,
 - Justína - Juraj a Anna Škultéty - Michal Ondruška, Mária Augustini tkáčka a Anna Hudcech Miezgovce,
 - Mojžiš - Tobiáš a Žofia Tobiáš, - Ján Jedinák, Zuzana Rusnáčka, Katarína Ševcech, Anna Lojšková.
- V Radiši sú v tomto období uvedené svadby:
- Juraj, syn nebohého Michala Ďuriša z Radiše a Zuzana, dcéra Jána Nemadoka z Omastinej,
 - Zuzana, dcéra Jána Tobiáša Radiša a Andrej, syn Adama Kováča, Kšinná,
 - vdovec Ján Tobiáš želiar v Radiši a Anna, dcéra Jána Adame, Radiša
 - Dorota, dcéra Jána Adame Radiša a Ján, syn Štefana Štancech, Pružina,
 - Ján, syn Andreja Urbana, Radiša a Anna, dcéra Adama Knapka, Radiša,
 - Štefan Baranka Radiša, syn Štefana Baranku z Trebichavy a Anna, dcéra Adama Hrčku z Omastinej,
 - Juraj, syn Michala Kasana, Radiša a Anna, dcéra Jána Jedináka Radiša,
 - Andrej, syn Jána Jedináka Radiša a Katarína, dcéra Adama Pištecha, Uhrovec,
 - Katarína, dcéra Jána Jedináka (Mindiar), Radiša a

Andrej, syn Jána Súkeníka,

- Martin, syn Jána Derušku, Radiša a Anna, vdova po Jurajovi Adame, Radiša,

- Andrej, syn Pavla, mlynára v Radiši a Anna, dcéra Štefana Dovorányho, Uhrovec

- Ján Šípka, kuchár grófa Imricha Zay a Zuzana Habáňová, skladníčka Uhrovec.

Krsty:

- Andrej - Michal a Katarína Kasan, Radiša – Jakub Schnaus s manželkou Sofiou Hackenberger, Ján Jedinák, Ján Čutka, Ján Povalač Križan, Katarína Sedliačka, Anna a Martin Škultéty Žitná

- Zuzana- Ján a Zuzana Tatik, Radiša – Štefan Bobek, Štefan

Dovoráni Uhrovec, Ján Jedinák Radiša, Ján Škultéty richtár Dubníčky, Barbara Bobeková, Katarína Dovoráni, Anna Krchníková, Zuzana Belanczová, Anna Šípková, (všetko dôležití funkcionári),

- Adam - Ján a Eva Vravušková, Radiša – Andrej Gombár, Juraj Masárech, Štefan Zeleňák starosta, Katarína Masárech, Anna Jedináková, Justína Ďurkech, Juraj Molitor, mlynár radišký,

- Adam - Ján a Zuzana Masárech (Chochlen), Radiša – Andrej Škultéty, Zuzana Jedináková,

- Katarína - Juraj a Barbara

Urban, Radiša-

- Ján- Juraj a Anna Molitoris Radiša-

- Zuzana - Andrej a Judita Chochlen, Radiša – Katarína- Juraj a Zuzana Ďuriš- Ivaniš,

- Anna - Andrej a Katarína Adame, Radiša- Dorota Škultéty Žitná,

- Juraj - Ján a Anna Trebichavská, Radiša- Ján a Dorota Mlinár, Žitná.

Účasť vysoko postavených funkcionárov z uhrovského panstva na krstoch v rodinách Jedinákových, Škultétyových, Ďuráčových, Šišmišových, Belanových a Jamrichových v Žitnej a rodinách Kasanových,

Tatikových, Vravuškových a Chochlenových v Radiši ukazuje, že v oboch obciach žili mnohí hradní služobníci, pretože život na hrade fungoval až roku 1744, kedy hrad vyhorel. Mnohým z nich ostali najmä poľnohospodárske funkcie aj neskôr, ale postupne sa z nich stávali sedliaci, ktorí pracovali na svojich majetkoch.

Kto má záujem o vyhľadanie svojich predkov v uvedenom období, má k dispozícii evanjelické i katolícke matriky z uvedeného obdobia na internetovej stránke <http://www.centroconsult.sk/genslo/resources.html>, pod FamilySearch.org.

Autor: prof. Ing. Lubomír Belan, CSc.

HASIČI

V každom meste a dedine je hasičský zbor. V dedinách sú to dobrovoľní hasiči a v mestách profesionálni hasiči.

Dobrovoľní hasiči, tak isto ako aj profesionálni musia prejsť rôznymi testami-tréninami. Avšak ich výcviky sa od seba veľmi odlišujú. Dobrovoľní hasiči o každej súťaži vedia vopred, takže majú čas pripraviť sa. Naši záchranári nikdy nevedia kedy im v ich stanicach začne húkať siréna a rozsvieti sa maják, ktorý im oznámi, že musia ísť do terénu zachraňovať cudzích, nevinných ľudí. Nemajú čas rozmýšľať čo bolo, alebo čo bude. Oni musia

konať hneď, bez zbytočného rozmýšľania, lebo v ich povolani a v situáciach, v ktorých sa nachádzajú deň čo deň je vzácna každá minúta. Minúta, ktorá v bežnom živote znamená tak málo, ale keď sa ocitnú v budove zaplavenej ohňom a dymom znamená tak veľa. Sekunda, vďaka ktorej môžu zachrániť ďalšieho človeka ktorý beznádejný, vyplašený alebo zavalený nejakým predmetom čaká na ich záchranu. Dobrovoľní hasiči keď pokazia vodný útok nič sa nedeje. Jasné, sú sklamaní, ale vedia, že príde ďalšia súťaž, na ktorej môžu dokázať, čo v nich je. Profesionáli to tak nemajú, keď spravia

chybu, malinkú chybu, alebo zaváhajú, môžu za to zaplatiť ľudské životy. Dost často sa stáva, že aj hasiči zahynú pri zásahu a zanechajú za sebou smútiacu manželku s deťmi.

Dobrovoľnou hasičkou som od siedmich rokov no neviem, či by som mala odvahu postaviť sa zoči-voči ohňu, pred ktorým všetci utekajú a boja sa ho. Nevie, či by som mala to srdce rozhodovať o ľudských životoch. Pre toto majú hasiči môj veľký obdiv. Ich práca si zaslúži veľký rešpekt.

Autor: Marcela Bašková

SPOMENIE SI NIEKTO NA NÁS ?

To boli slová nášho rodáka Jána Horníka, nar. 1887 - †1960, účastníka 1. svetovej vojny, ktorú s Božou pomocou šťastne prežil ako radový vojak. Nesmieme zabúdať na vojakov, ktorí padli ďaleko od rodného domova. Bojovali odhodlane v dobrej viere. Mnohí neprežili prvý protiútok nepriateľa v prvý deň nasadenia na fronte. Ich telesné pozostatky pochovali v cudzej zemi, kde majú spoločné hroby na cintorínoch. Bolo to 23. augusta 1914, kedy prvýkrát bol nasadený do bojov proti 4. ruskej armáde 71. Trenčiansky peší pluk, spolu so 72. Bratislavským peším plukom na haličskom úseku východného frontu zaradený do Rakúsko - uhorskej 1. armády.

V tomto roku 2013 uplynie 99 rokov od vypuknutia 1. svetovej vojny. Ani po dlhých desaťročiach nepoznáme mená všetkých padlých. Skromný záznam v kronike obce Ž-R (1961-2006) nám len štatisticky uvádza 12 mŕtvych vojakov. Pri spracovaní monografie obce Ž-R, rok vydania 2010, sme mená padlých zaznamenali z ústneho podania, iné hodnoverné podklady sme nemali. Zároveň treba dodať, že spomienky časom vybledli, pamätníci vymreli, niektoré priezviská sa v obci nevyskytujú, ďalšie upadli do zabudnutia. Na základe archívneho bádania môžeme uviesť na správnu mieru zistených padlých rodákov, dostať ich do kolektívneho povedomia a prinavrátiť im tak patričnú úctu. Predkladáme novšie vypracované zoznamy mien z matrik úmrtí, ktoré obsahujú výpisy z Viedenského vojenského archívu. Podľa týchto zápisov, písaných v maďarčine, nemčine a češtine, môžeme

1.sv. vojna, frontový cintorín. Pohreb spolubojovníka - nedatované

vyplniť historickú medzeru v obciach mikroregiónu Uhrovská dolina. Sú veľmi cenné, pretože obsahujú dôležité zdokumentované údaje, i keď pritom neúplné. Prezrádajú národnostné zloženie, civilné zamestnanie, skutočné rodisko, alebo sa uvádza príslušník do obce, kde žil, bol povolaný v čase mobilizácie, prípadne rok odvodu. Skúsme si teda predstaviť, koľko strádania vytrpeli slovenskí vojaci napríklad po ťažkom poranení v boji, po zásahu šrapnelom do hlavy, brucha,

končatín, pri zlomenine stehennej kosti s následnou otravou krvi, mnohí boli znetvorení mínami, bodákmi prepichnutí. Pomreli bez náležitého lekárskeho ošetrovania v zajateckých táboroch, v nemocniciach na zápal ľadvín, tuberkulózu pľúc, škvrnitý týfus, dehydratáciu, vyčerpanosť z boja, srdcovú slabosť, maláriu, úplavicu, zápal slepého čreva, žlčové kamene alebo v psychickom zlihaní spáchali samovraždu. Bohužiaľ, niektorí z neopatrnosti našli smrť pod kolesami vlaku, utopili sa pri obyčajnom kúpaní v rieke v zajateľskom tábore, ako Anton Šebo, slobodný, študent, nar. 1894, z Bánoviec. Zomrel dňa 28. júla 1916. No najhroznejšie spomienky nám zostali na náhle rozvodnenú riekú Piavu v Taliansku, kde našlo smrť viac ako 800 vojakov 71. Trenčianskeho pluku v roku 1918.

Prehľad niektorých padlých a zomretých z okresu Bánovce

Ján Gergel *21.1.1890 v Šípkove, ženatý, rímskokatolík, vojak 71. Trenčianskeho pluku, ktorý je od septembra 1914 **nezvestný**. Prehlásený za mŕtveho 31.12.1916.

Jozef Žák *18.12.1887 v Podlužanoch, príslušný do obce Pruské, okres Púchov, ženatý, rímskokatolík. Brúsič skla, vojak pešieho pluku č.12, bol na srbskom fronte a od 26.9.1915 **nezvestný**. Prehlásený za mŕtveho 27.9.1917.

Ján Balažoviec (Balažovič) *30.7.1887 v Bánovciach, ženatý, rímskokatolík, obecný strážnik. Odveľený na Ruský front a od augusta 1916 **nezvestný**. Prehlásený za mŕtveho 1.9.1918. Vojak pešieho Honvédskeho pluku č.26.

Michal Jurga *1892, z Lutova, slobodný, evanjelik, roľník, vojak 71. Trenčianskeho pluku. Ako dôvod smrti sa uvádza **samovražda** zastrelením 31.1.1917. Pochovaný bol 1.2.1917 v obci Vata v Rumunsku.

Jozef Stuparič *23.2.1898 v obci Dolné Držkovce, príslušný do obce Haláčovce, slobodný, rímskokatolík, vojak 71. Trenčianskeho pluku. Od piatka 10.5.1918 **nezvestný**.

Prehľad padlých a zomretých v 1. svetovej vojne z obce Radiša (maďarsky Radosa)

Ján Antala *1890, evanjelik, slobodný, roľník, vojak, Trenčiansky honvédskejší pluk č. 15. Padol v boji 27.1.1915 pri Lutovisku, okres Lisko, Halič, pochovaný na bojisku. Úmrtý list vystavil poľný superior Václav Kudrna. Svedok smrti spolubojovník Štefan Križan z Radiše, ktorý vojnu prežil, fotografiu má v monografii obce Žitná-Radiša str.85.

Andreas Antala *1895, evanjelik, slobodný, roľník, vojak, Trenčiansky 71. peší pluk, 2. rota, 1 prápor. Padol v boji 12.3.1915 pri Radziejowa, okres Lisko, Halič, pochovaný v tento deň priamo na bojisku. Úmrtý list vystavil poľný kurátor August Pulman. Svedok smrti nadporučík Obert Hrádek.

Ján Škultéty *1897, rímskokatolík, slobodný, roľník, vojak, Trenčiansky 71. peší pluk, 8. náhradná rota. Padol v boji 27.10.1915 pri Usarowa Gora, Halič, pochovaný v tento deň priamo na bojisku. Úmrtý list vystavil poľný kurátor August Pulman, svedok R. Scheyda a des. Gross.

Jozef Kohuš *12.2.1879, evanjelik, továrenský robotník, ženatý, vojak, Trenčiansky honvédskejší pluk č. 15, nezvestný na ruskom bojisku od 7.7.1915. Prehlásený za mŕtveho dňom 8.7.1917, miesto pochovania neznáme. Zápis urobil kapitán duchovnej služby František Kovalčík z výroku sedzie v Trenčíne zo dňa 12.2.1927 do matriky úmrtia.

Ján Habán * 1887 v Uhrovci, príslušný do obce Radiša, evanjelik, domobranec pechoty, 2. náhradná rota, peší pluk č.26. Zomrel 7.8.1916 v poľnej nemocnici pri železničnej stanici Zborov 7/12, okres Zborov v Haliči. Dôvod smrti priestrel, pochovaný na vojenskom cintoríne Kudobyne, okres Zborov, hrob č.102. Protokol vyhotovil Michal Reuš poľný kurátor. Príčinu smrti určil profesor Viktor Lieblen, plukovník lekár.

Prehľad padlých a zomretých v 1. svetovej vojne z obce Žitná

(maďarsky Buzás)

Gustáv Čabrák *1890, evanjelik, slobodný, učiteľ, desiatnik korporal, 71. Trenčiansky peší pluk, 1. rota. Padol v boji 22.6.1915 pri Horbaeren, okres Rudki, Halič. Pochovaný v tento deň priamo na bojisku. Pochovávali poľný kurátor Heinrich Hajdýn. Svedkovia smrti Miroslav Bibra, evanjelický farár z Ivančinej, Jozef Hrivňák, Jesenský zo Záturčia.

Jozef Kováčik *1888, rímskokatolík, hondvéd, Trenčiansky peší pluk č.15, 3. rota. Padol v boji 15.12.1914 pri meste Chelm, Halič. Pochovávali vojenský kňaz Michal Balážovič dňa 18.12.1914 priamo na bojisku pri Chelme. Svedok smrti poručík Szondy.

Štefan Michale *26.2.1886, evanjelik, ženatý, maloroľník, vojak pešieho pluku č.72. Dôvod a miesto smrti neznáme. Z ústneho podania bol na ruskom fronte, kde padol do zajatia v roku 1915 a naposledy sa videl s bratom Ondrejom Michale, od apríla 1917 nezvestný. Prehlásený za mŕtveho 1. mája 1919 z výroku sedzie v Trenčíne dňa 8. júna 1927, ktorý nadobudlo platnosti 5. júla 1927. Zápis do matriky úmrtia urobil duchovný kapitán František Kovalčík.

Ján Mikuš *1892, evanjelik, slobodný, honvéd, Trenčiansky honvédskejší peší pluk č.15. Padol v boji 4.12.1914 Zarzecze, Halič. Pochovaný v tento deň priamo na bojisku. Zápis urobil Ondrej Paskány.

Štefan Kušnier *12.8.1880, evanjelik, robotník, ženatý, honvéd, Trenčiansky honvédskejší peší pluk č.15. Nezvestný na ruskom bojisku od 15.3.1915. Prehlásený za mŕtveho dňa 16.3.1917. Miesto pochovania neznáme a zápis do matriky úmrtí urobil duchovný kapitán František Kovalčík z výroku sedzie 13.4.1927 a nadobudol platnosť 13.5.1927.

Pavol (Pál) Kušnier *1896, honvéd, Trenčiansky honvédskejší peší pluk č.15, 7. rota. Padol v boji 24.6.1916 kol. Meterszczysna, východne kóta 264, kraj Vladimír, Volyň. Pochovaný 25.6.1916 priamo na bojisku duchovným Móricom Kravianskym. Svedok smrti slobodník nb. Ramy.

Štefan Škultéty *1885, evanjelik, roľník, ženatý, honvéd, Trenčiansky honvédskejší peší pluk č.15. Zomrel v zotavovni honvédskeho pluku č.5 v Uhrovci (Zay Ugróc) v sobotu 28.9.1918 na pandémie španielskej chrípky, ktorá sa vyskytla na jeseň aj v zajateľskom tábore Šamorín. Pochovaný na evanjelickom cintoríne v Uhrovci ev. farárom Karolom Reiszom 30.9.1918. Bol hlavou rodiny a v manželstve žil 9 rokov. Zostali po ňom sirotky.

Ján Hanko *1.1.1890 v obci Žitná, evanjelik, padol 15.5.1915.

Narodený v Žitnej, príslušný do inej obce

Jozef Liška *4.7.1895 v Žitnej, okres Bánovce. Príslušný do obce Závada (Bánabos), okres Bánovce (Maďarsky Bán). Slobodný maloroľník. Vojak Trenčianskeho pešieho pluku č.71. Bol na ruskom fronte a je nezvestný od roku 1917. Prehlásenie za mŕtveho 1.1.1919, nadobudlo platnosť z výroku sedzie dňa 27.12.1927. Do matriky úmrtia dodatočne zapísal duchovný kapitán František Kovalčík.

Narodený v Kšínnej, príslušný do obce Žitná ?

Ján Botka *1894 v obci Kšinná, evanjelik, delostrelec 47. pluku. Nezvestný od októbra 1918 na BALKÁNSKOM fronte v Albánsku. Zahynul na neznámom mieste. O vyhlásení za mŕtveho rozhodol v takýchto prípadoch súd. Návrh môže podať oprávnená osoba ako rodičia. V tomto prípade to bol Štefan Botka nar. 1869 v Kšínnej, ktorý zdôrazní sa v roku 1906 presťahoval do Žitnej. Bol richtárom za prvej svetovej vojny v obci Žitná, fotografiu má v monografii obce Ž-R str.126. Manželka Rozália Botková (rod. Škultéty) nar. 1875. Sobáš mali 12.11.1893. Zatiaľ nevieme doložiť, či je to prvorođený syn týchto manželov. Štefan Botka ho dal vyhľadať v roku 1922 v matrikách úmrtí (47. delostrelecký pluk, Honvédske a Honvédske-husárske pešie pluky, roky 1914-1918), ktorú som opätovne preštudoval. Medzi 677 zaznamenanými padlými sa jeho meno neuvádza. V roku 1924 ho pravdepodobne vyhlásili za mŕtveho. Musíme vziať do úvahy, že v roku 1906 mal Ján Botka 12 rokov prišiel do obce s rodičmi.

Slovenskí vojaci bojovali a umierali na všetkých frontoch. Na východnom padlo najviac našich rodákov. Zúčastnili sa aj ťažkých bojov pri rieke Piava v Taliansku, ktoré sa začali 15. júna 1918. Na rieke Piave padol napríklad aj Ján Rác narodený v roku 1885, v Uhrovci, 71. peší pluk, 6. polná rota, čatár v zálohe, rímsko-katolík, ženatý hudobník. Padol 15.6.1918 pri Dovauzo, provincia Treviso, Taliansko, na bojisku. Svedkovia úmrtia, vojaci pešiaci Pavel Jandrik, František Šujanský.

Zdroj: archívne pramene z Vojenského historického ústavu v Bratislave. Fond – matriky padlých vojakov 1.svetovej vojny.

Signatúra R270, R272, čs. peší pluk 17 (bývalý c.a.k. peší pluk 71.)

Signatúra 17,19,24,26,29 Honvédske a Honvédsko-husárske pešie pluky. R326- čs. peší pluk č.26. R365 čs. peší pluk 39. Matrika zomrelých evanj. a. v. v Uhrovci od r. 1906.

Za spoluprácu ďakujem prof., Ing. Ľubomírovi Belanovi CSc., Mgr. Martinovi Šípkovi, Evanj.a.v. farský úrad Uhrovec, Anne Škutovej (rod. Michaleovej) zo Žitnej - Radiše.

Autor: Jaroslav Kohút st., foto z archívu autora

KONTAJNER NA STARÉ ŠATSTVO

Vážení občania, možno ste si všimli, že nám na jeseň minulého roku pribudla pred Obecný úrad veľká žltá búdka. Ale nie je to obyčajná búdka – a nie je to ani kadibúdka... Je to kontajner. Kontajnerov je v našej dedine síce už niekoľko, no ani jeden nie je takýto. Tento totiž slúži na odkladanie starého šatstva. Určite každý z nás má doma starší odev, už nepotrebný, malý či nemoderný, ktorý vám je však ľúto vyhodit' do smetí, lebo niekomu by ešte mohol poslúžiť. A práve na toto je tu tento kontajner. Staré nepotrebné šatstvo / avšak čisté a nepoškodené / zabalte do nejakej igelitky a vhodte do tohto kontajnera. Dokonca aj nepotrebné obuvi či starých detských hračiek sa takto môžete zbaviť. Obsah kontajnera neskončí nikde na skládke, ale dostane sa do rúk ľuďom, ktorí žijú chudobnejšie. Tak pre dospelých, ale existujú rôzne detské domovy a sirotince, kde budú vďační za každé detské šatstvo. Takže nevyhadzujte nepotrebné šatstvo. Tým že ho vhodíme do kontajnera možno potešíme niekoho, kto nemal v živote toľko šťastia ako ostatní

Kontajner by mal byť vyprázdňovaný raz za dva týždne, ale vzhľadom na jeho veľkú kapacitu sa môže stať, že ho nájdete plný. Majte však pochopenie a trpezlivosť a šatstvo prineste po jeho vyprázdnení.

Autor, foto: Ema Kušnierová

SPISOVATEĽKA MÁRIA ĎURÍČKOVÁ JE AJ NAŠA

Mesiac marec je bohatý na významné dni a sviatky. Nám starším okrem 8. marca vari najviac v pamäti utkvel dátum 28. marec – Deň učiteľov. V súčasnosti sa toto označenie z kalendárov pomaly vytráca.

Kým ako školáci sme tento deň vnímali z pohľadu, že sa neskúšalo a učiteľia boli k nám milší a tolerantnejší, po rokoch pri pohľade na tento dátum spomíname na svojich učiteľov a na ich záslužnú prácu. Nikto z nás si nevie predstaviť svoj život

bez „svojho“ učiteľa. Nech už boli naše školské roky hocikaké, veselé či smutné, predsa ostanú našimi najmilšími.

Kým ja, ako väčšina strednej a staršej generácie spomína na učiteľov Radošových, moja mama nosí v srdci svoju prvú učiteľku, ktorá ju učila písať prvé čiarky do písanky a slabikovať prvé slová z čítanky. Máriu

Ďuríčkovú – Pieckovú.

Bolo to v roku 1940, keď do Žitnej prišla učiť mladá 21 ročná učiteľka Mária Piecková, ktorá sa neskôr už pod menom Ďuríčková / Ďuríčková je priezvisko jej starej matky / preslávila ako spisovateľka kníh pre deti a mládež.

Veľa detí pri čítaní azda najznámejšej knihy Márie Ďuríčkovej – Danká a Janka je prekvapených, ako dobre spisovateľka pozná príhody a zážitky, ktoré sa stávajú v škole prvákom. Ani netušia

– možno ani ich rodičia – že knihu napísala bývalá pani učiteľka, ktorá učila ich starých rodičov. Možno práve oni boli predlohou pre tieto podarené dvojčky.

Mária Ďuríčková sa narodila 29.9.1919 vo Zvolenskej Slatine. Osud jej nadelil šťastie rodného domu – starú mamu, chýrnu priadku a rozprávačku a rodičov, ktorí pekne spievali.

Po vyštudovaní učiteľského ústavu v Lučenci pôsobila ako učiteľka v Hornom Tisovniku, Šajbe, Žitnej, Omastinej a Bratislave. U nás učila prvákov a druhákov v školskom roku 1940 – 1941. Okrem bežných učiteľských povinností pri práci s deťmi zúčastňovala všetko, čoho sa jej dostalo v rodičovskom dome. Oplývala múdrosťou ducha a tak vo voľnom čase cibrila v deťoch cit a hrdosť k rodnej reči, rodnému kraju, zo svojej nevyčerateľnej studnice im vyberala najkrajšie rozprávky, rečnôvky a piesne. S mládežou organizovanou v Združení evanjelickej mládeže nacvičovala rôzne pásma a scénky na kultúrny program.

Takto si na pani učiteľku Pieckovú spomína pani Vlasta Ábelová z Radiše, žiačka Ľudovej školy v Žitnej: „Spomínam si na ňu, ako učiteľku ručných prác, ktoré bývali v odpoľudňajších hodinách. Na ručných prácach, okrem vyšívania, háčkovania a pletenia sme počas hodiny spievali, alebo čítali rozprávky a tiež nacvičovali kultúrne vložky na rôzne oslavy. pamätám si na nácvik vystúpenia – cvičenia prostných cvikov so spevom na slová:

1. A keď sa Jánošík na vojnu bral, prišiel

pod okienko, takto volal,

podaj že mi milá, podaj trochu vody, lebo vo mne moje srdce horí.

2. A ja by ti dala trochu vody, ale sa ja bojím tvojich koní.

Neboj že sa milá, neboj koňa môjho, však leží šablíčka vedľa neho.

K tomuto vystúpeniu sme mali mať oblečené skladané sukne. Ja som takú nemala, ale mi ju požičala spolužiačka Alica Fridová. Keďže som bola menšej postavy, sukňa musela byť prispôbena rôznymi záševmi, ktoré mi robili doma. Už sa malo vystupovať a ja som ešte nemala sukňu. Pani učiteľka Piecková poprosila prítomných o trpezlivosť, lebo nám chýbala jedna sukňa. Konečne sukňa došla a cvičenie so spevom mohlo začať. Tak to bolo pred viac ako 70 –timi rokmi v škole v Žitnej.“

Podobné pekné spomienky na ňu majú aj iní, ešte žijúci jej žiaci: Miroslav Zajac, Marta Botková, Irena Kušnierová, Margita Ondrková, Ilona Petreová.

V školskom roku 1941/42 odišla Mária Piecková učiť do Omastinej, vydala sa za riaditeľa tamjšej ľudovej školy Vojtecha Masaryka a narodil sa im syn Janko. Vtedy ju zasiahla najväčšia životná tragédia. Fašisti, ktorí vtrhli do dediny, keď nenašli partizánov, vyvŕšili sa na civilnom obyvateľstve. Domy podpálili, obyvateľov odviekli. Medzi nimi aj jej manžela – za pomoc partizánom. Po skončení vojny ho našli zavraždeného v masovom hrobe v Cibislavke.

Potom sa Mária Ďuričková presťahovala

do Bratislavy, kde učila a pôsobila tiež ako redaktorka detských časopisov Slniečko a Zornička. Od roku 1971 sa venovala výlučne iba literárnej tvorbe.

Na vymenovanie a zhodnotenie jej celoživotného diela by bolo treba samostatné číslo novín. Z jej pera vyšlo množstvo krásnych kníh pre deti a mládež. Na týchto knihách už boli odchované ďalšie generácie detí a ďalšie z nich ešte budú čerpať.

Mária Ďuričková navštívila našu obec v roku 1977 aj so svojim synom. Zúčastnila sa Stretnutia troch generácií žien, ktoré sa konalo v Žitnej-Radiši. Pri tejto príležitosti sa stretla so žiakmi tunajšej školy a tiež so svojimi bývalými žiakmi.

V roku 1995 bola pozvaná aj na oslavy 700 – ho výročia prvej písomnej zbierky o našej obci, ale zlý zdravotný stav jej už neumožnil

prísť. Poďakovala za pozvanie a nášmu kraju, kde prežila krásne i kruté chvíle, ale nosila ho celý život v srdci poslala nasledovnú báseň:

KRAJU POD ROKOŠOM

*Za tú krásu, za to nebo modrojasné, smaragdový hodváb dolín,
krivoľaký beh cestičiek, takých bielych,
ako by si poprestieral pásy plátna po úpätí,
za tú vlúdnosť, za tú družnosť – keď srdcu tak blízko bolo
k iným srdciam,
keď sme boli svoji všetci – a neznámy mi bol vietor osamenia.
Za to šťastie, za tú podkovienku, čo cvendžala po kamení
nežne sladko a tak krátko.
Za tú hrdosť, keď história kráčala týmto d'ahom,
v krvi, dyme,
a my malí, a my verní neochvejne s ňou a pri nej
Za tú bolesť, za tú muku,
keď smršť šľahla do koruny môjho stromu
a zlamaný kmeň v pokore ledva-ledva našiel silu obžiť ešte
Za ten život, krásny, ťažký,
za tie dary môjho leta, za ten krutý raj,
ďakujem ti utešený, srdcu drahý
podrokošský kraj.*

Mária Ďuričková

Mária Ďuričková, táto vzácna žena, učiteľka a spisovateľka zomrela 15. marca 2004 v Bratislave, kde je aj pochovaná.

Autor: Alena Kušnierová, Vlasta Ábelová,
foto: Internet

KAM SA STRÁCA DOBRO Z NÁS

Dobro je stav človeka, ktorý niečo vyjadruje. Každý človek je svojim spôsobom dobrý inak. Kedysi si mladí ľudia nedovolili protirečiť učiteľom a nie to ešte rodičom. Poslúchali, pomáhali pri práci okolo domu bez zbytočných rečí, venovali sa dobročinným aktivitám vo svojom voľnom čase, rozdelili sa aj o poslednú omrvinku. Ale to bývalo alebo snáď to môžeme vidieť aj v dnešnej dobe?

Určite sa nájdú aj dnes ľudia, ktorí sa podelia, pomôžu bez toho aby niečo za to chceli. Existujú rôzne nadácie na pomoc deťom, ľuďom bez domova a mnoho ďalších. Môžeme dobro spojiť so šťastím. Prečo? Jednoducho preto, že s láskou a dobrovoľne, nikým nenútení pomôžeme niekomu, kto to najviac potrebuje v danej chvíli a my máme z toho dobrý pocit. To čo dávame sa nám raz vráti. Či už to dobré, alebo to zlé. Každopádne mali by sme sa snažiť konať len správne.

Dobro každého človeka je výnimočné, vzácne. Dobro sa nedá nie ako špeciálne definovať, pretože zakaždým je podávané iným

spôsobom. Lenže ako môžeme dobro posúvať ďalej, keď je v nás aj to zlo, ktoré ho potláča? Musíme si uvedomiť, kde je hranica medzi dobrom a zlom.

Veľa mladých ale aj starých ľudí si to neuvedomuje a preto, robí niektoré veci, ktoré by vôbec nemali robiť. Prečo nedokážeme pomôcť človeku v núdzi, keď to potrebuje? Pretože sme sebeckí. Nehovorím, že všetci. Samozrejme nájdú sa medzi nami aj takí, ktorí pomôžu v tom momente, keď pomôcť treba. Kam sa teda dobro stráca z nás? Prečo nie sme ochotní pomáhať všetci, bez toho aby sme očakávali, že niečo za to dostaneme? Na toto asi odpoveď nenájde niekde v knihách, či v časopisoch a ani na internete, ale nájdeme ju v svojom svedomí.

Možno keby prestaneme prahnúť po veciach, ktoré sú v podstate zbytočné, dokázali by sme rozdávať viac dobra. Každý máme právo žiť život taký, aký chceme. Keď je v nás dobro je to omnoho lepšie, dokážeme byť šťastní, nezaťažujeme si hlavu toľkými problémami.

Každý rieši otázku kde sú peniaze alebo ako ich mám získať či utrátiť. Niektro si môže dovoliť kúpiť najnovšie auto, alebo poslednú kolekciu od Guccio či Prady. Lenže na svete je veľa ľudí, ktorí si nemôžu dovoliť kúpiť nič, pretože nemajú na to finančné prostriedky. Ľudí na svete môžeme rozdeliť v podstate na tri skupiny podľa finančných možností a to na : a) bohatý b) tí, ktorí žijú od výplaty k výplate, teda ten zlatý stred c) chudobní.

Ľudia sú sebeckí, lakomí čo sa týka peňazí. Keby každý deň, každý človek prispel na nejakú dobročinnú vec čo i len malým sústom peňazí spravil by dobrú vec alebo inak nazývané dobrý skutok a mal by príjemný pocit na duši. Vedel by, že tie peniaze budú užitočné na dobrú vec a tým by pohl celý svet novým smerom. Prečo by sme nemohli skúsiť pomáhať druhým bez toho aby sme niečo za to očakávali? Je to nová výzva? Pomáhať bez nároku na odmenu. Len tak pre dobrý pocit, že niekomu tým zachránil život alebo ho spravíme jednoducho šťastným.

Autor: Denisa Ďurčová

MIŠO RADÍ

Vážení záhradkári, pripravujeme sa na jarne práce v záhrade, kontrolujeme náčinie, sejeme prísady a čakáme kedy sa už môžeme venovať našim záhradám a dopestovať si zdravú čerstvú zeleninku.

Dnes by som Vám odporučil prečítať si tento „Večný kalendár záhradkára“, ktorý bol uverejnený v časopise Záhradkár v čase, keď sa v Trenčíne uskutočnil I. ročník záhradkárskej výstavy a uverejnil ho pán Spišák. Musím

podotknúť, že viacerí záhradkári už majú overenú hodinu Jupitera (f) a hodinu Saturna (g) na sejbu, sadbu, ale obzvlášť na vrúbľovanie

ovocných stromov s očakávaným úspechom. Poznám ovocinárov, ktorí štepia a vrúbľujú celý život. Keď sa ich opýtam či sa im vrúbľuje ujal, odpovedali: „však preto toľko vrúbľujem, nejaký sa mi len ujme“.

Treba to skúsiť a možno Vám sa ujme aj hruška na jabloni.

P.S.: Tento kalendár chcem uverejniť preto, aby sa zachoval aj pre budúcnosť novým záhradkárom.

Váš Mišo

Čo sa mi osvedčilo v praxi

Ing. H. Lučanská, CSc., v časopise Záhradkár č. 3/1995 napísala v článku pod názvom NEBESKÉ TELESÁ A SEJBA, že v zahraničných časopisoch pre záhradkárov sa objavujú kalendáre s vyznačením vhodných a nevhodných dní na sejbu jednotlivých druhov zeleniny a kvetín. Vychádzajú najmä z pohybu Mesiaca. O vplyve Mesiaca a planét na klíčenie písal aj istý János LIPPAY už pred 330 rokmi a prikladal mu veľký význam. Vo svojej knihe venoval tomuto problému obsiahlu kapitolu.

Aj mne sa pred niekoľkými rokmi dostal do rúk kalendár, ktorý som si so záujmom, ale aj s rozpakmi prečítal. Aj ja som mal pri vrúbľovaní, či očikovaní neúspech a nevedel som si vysvetliť, prečo. Urobil som všetko tak, ako sa urobiť má. Inokedy zase, hoci som sa ponáhlal a doslova som prácu odbil, všetko sa mi ujalo a rástlo. Nikdy som však nemyslel na to, že môj neúspech súvisí s hviezdami. Aj tu autor v príspevku o večnom kalendári spomína práve takúto vec. Medzi iným píše: Už niekoľko desiatok rokov uplatňujem v záhradke ekologický spôsob obrábania a kým som sa neoboznámil s účinkom vesmírnych telies, nevedel som si vysvetliť, prečo niektoré zasiate semená nevzídu, alebo vzídu slabo, inokedy máme doslova prebytok prísad na sadenie. Často ma mrzelo, prečo sa s najväčšou starostlivosťou pripravené vrúbľovance neujali, inokedy sa zase ujali všetky.

Vtedy som ešte nevedel, že rozdiely môžu spôsobovať rozdielne vplyvy hviezd. V posledných rokoch som mal možnosť pozorovaním si overiť, že naši predkovia mali pravdu, ak poľnohospodársku činnosť prispôbovali vplyvu vesmírnych telies.

Bude teda užitočné všimnúť si večný kalendár a jeho hodiny, ale aby sme ho mohli uplatniť, neprehliadnime niekoľko praktických rád.

Označenie „Vychádzajúce Slnko“ hodiny 1 až 12 značia čas od polnoci do poludnia a označenie „Zapadajúce Slnko“ 13 až 24 hodín, znamená do polnoci. V lete, keď u nás platí letný čas platia pôvodné značky, teda tie, ktoré sú od značky doľava.

Samozrejme, že za jednu hodinu nestačíme zasieť, vysadiť prísady, prípadne zaočkovať ruže. Dôležité je vedieť, že začať treba s prácou vtedy, keď je vhodná hodina. Pripravné a ukončovacie práce môžeme robiť aj počas iných hodín. Pri sejbe a sadení hodiny g a f nasledujú za sebou, preto máme k dispozícii dvojnásobný čas. Aj ujímanie vrúbľov je lepšie, ak vrúbľujeme vo vhodnom čase.

Orientácia v hodinovej tabuľke je jednoduchá a ľahká, písmena symbolizujú postavenie hviezd.

Sám som si v roku 1988 overil a vyskúšal vrúbľovanie podľa tohto večného kalendára. Mal som v záhradke desať 15-ročných stromov jabloní odrody GOLDEN DELICIOUS. Vrúbľoval som

podľa f – hodiny JUPITERA. Navrúbľoval som 200 vrúbľov odrody ONTARIO na pomerne hrubé kmene. Z týchto 200 vrúbľov sa mi neujal len jeden. Už niekoľko rokov podľa hodín tohto kalendára vysievam zeleninové semená, sadím, robím zemné práce, rýľujem, okopávam a pod., a to všetko s veľkým úspechom.

Môžete si to vyskúšať aj sami, nemôžete nič stratiť!

Legenda k tabuľke

a – hodina MESIACA: je vhodná začať rýchle a s úrne práce,

b – hodina MERKÚRA: v tomto čase treba vysádzať prísady. Je dobré kopať jarok alebo studňu, objednať semená, nakupovať záhradné potreby,

c – hodina VENUŠE: je dobré byť na cestách, nie je dobré siať a chodiť po vode (loviť ryby),

d – hodina SLNKA: keď Slnko prechádza nad Zemou (medzi 6. a 18. hodinou), je dobré poľovať a radovať sa, v ostatných hodinách začať stavať,

e – hodina MARSU: je dobré pracovať s rozmanitým náradím, rúbať drevo, okopávať. Je zakázané začať dôležité práce, najmä na pôde.

f – hodina JUPITERA: treba siať, sadiť a vrúbľovať stromy. Nie je dobré pracovať s ohňom, kopať jamu, rýľovať, kupovať dobytok a ovce,

g – hodina SATURNA: je dobré siať a vrúbľovať stromy, oplocovať záhradu, kopať jazero, robiť akékoľvek zemné práce. Nie je vhodné chytať ryby a poľovať.

P. SPIŠÁK

Vychádzajúce Slnko												Zapadajúce Slnko												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Dni	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
hodin												hodin												
d	c	b	a	d	g	a	g	f	e	d	c	pon	b	a	g	f	e	b	c	b	a	g	f	e
a	g	f	e	d	b	e	d	c	b	a	g	uto	f	e	d	c	b	g	g	f	e	d	c	b
e	d	c	b	a	g	b	a	g	f	e	d	str	c	b	a	g	f	e	d	c	b	a	g	f
b	a	g	e	d	b	f	e	d	c	b	a	štv	g	f	e	c	b	g	a	g	f	e	d	c
e	d	c	b	a	g	b	a	g	f	e	d	pia	c	b	a	g	f	e	d	c	b	a	g	f
c	b	a	g	e	d	g	f	e	d	c	b	sob	a	g	f	e	c	b	b	a	g	f	e	d
e	d	c	b	a	g	b	a	g	f	e	d	ned	c	b	a	g	f	e	d	c	b	a	g	f

ODIŠLA KLUBOVÁ LEGENDA

H l b o k é
uznanie si
zaslúži dlhoročný
telovýchovný
funkcionár
Gustáv Jamrich.
Bol to práve
on, ktorý bol
z á k l a d n ý m
pilierom výboru
T J T a t r a n
U h r o v e c a

veľkou mierou sa zaslúžil o rozvoj futbalu v obci. Najmä starší priaznivci v okrese a kraji si ho pamätajú, pretože športu, zvlášť futbalu sa venoval celý život.

Gustáv Jamrich sa narodil 29.5.1935 v Uhrovci. Pochádzal z mnohopočetnej rodiny (6 chlapcov, 3 dievčatá). Otec Jozef Jamrich, matka Alžbeta (rod. Hanková) zo Žitnej. Základnú školu vychodil v rodnej obci. Po ukončení nastúpil do učňovského pomeru za sústružníka do Škodových závodov, bývalá Tatra, Tanax Bánovce. Po dvoch rokoch odchádza do závodu Mier v Uhrovci, národný podnik Topoľčany do výroby. Zamestnaný tu bol až do dôchodku v roku 1995 a zastával rôzne kumulované funkcie. Vojenskú prezenčnú službu vykonal v roku 1955 – 1957 v Miloviciach u Prahy. Mimo pracovnej činnosti bol aj poslancom MNV v Uhrovci 32 rokov a vykonával aj funkciu podpredsedu MNV v obci. Oceníme aj jeho osobný podiel v neľahkej funkcionárskej práci tajomníka futbalu od roku 1969, ktorú pre zdravotné ťažkosti na krátky čas prerušil po infarkte v roku 1991. G. Jamrich z detských čias zaspomínal, že rád plával, v zime hral hokej a lyžoval. Prvé drevené lyže mu vyrobil brat, vyučený stolár Jozef Jamrich, ktorý tragicky zahynul utopením pri obci Čierna voda pri Bratislave. G. Jamrich ako 19 ročný začína s futbalom v doraste v Uhrovci, odtiaľ prešiel do „A“ družstva. V Uhrovci hral do roku 1967 a na jeseň tohto roku prichádza ako 32 ročný slobodný hráč do Žitnej – Radiše. Hrával najčastejšie na kraji pravej zálohy, keď nebolo

brankára „zaskočil“ do bránky. Nemožno opomenúť, že bol aj člen výboru TJ Žitná-Radiša. Tak spomínal Ján Baško (1944-2012). Ten ho oslovil a zlanáril v závode Mier do našej obce. Posledný majstrovský zápas odohral za Ž-R v sezóne 1977/78 v jesennej časti. Bol to hodový domáci zápas proti družstvu Timoradza. Roky roľnice sa administratívne staral o chod klubu v Uhrovci vo všetkých kategóriách, žiaci, dorast a muži. Popri tom vykonával funkciu neplateného hospodára futbalového areálu, krátko predsedu FO. Bol predsedom revíznej komisie OVČSZTV v Topoľčanoch. Bol aj pokladníkom FO Uhrovec od roku 2008 do 17.11.2012. Ďalej neúnavným organizátorom športových podujatí ako o pohár Predsedu JRD Partizán Uhrovec, Memoriál I. Lachého ml. (mimochodom zahynul tragicky pri autonehode v časti obce Radiša). Ďalej organizátorom pri rôznych výročiach klubu, iných športových akciách, napríklad turnaj zamestnancov závodu Mier Uhrovec. Tieto časovo náročné povinnosti mu ukrajovali zo súkromia a vďaka porozumeniu

manželky Helenky zo Ž.-R. žili v harmonickom manželstve. Zároveň bol aj najdlhšie pôsobiacim tajomníkom FO Uhrovec a v mikroregióne Uhrovská dolina. Je to len stručný výpočet jeho angažovanosti v organizáciách, ktoré chápal ako službu občanom v obci Uhrovec.

Gustáv Jamrich náhle skončil na zlyhanie srdca vo veku 77 rokov dňa 17.11.2012 v sobotu v športovom areáli TJ Uhrovec, ktorý bol jeho druhým domovom. Posledná rozlúčka so zosnulým sa konala na evanjelickom cintoríne v Uhrovci za účasti bývalých spoluhráčov, výboru TJ Tatran Uhrovec, TJ Žitná – Radiša, TJ Horné Naštice, trénerov, predstaviteľov obce Uhrovec, ObFZ Prievidza, širokej športovej verejnosti, spolupracovníkov závodu Mier a ďalších organizácií, občanov obce Uhrovec. G. Jamrich bol uznávanou funkcionárskou osobnosťou, obetavým a zodpovedným činovníkom športu v Uhrovci. Česť jeho pamiatke.

Autor, foto: Jaroslav Kohút st.

Fotografia futbalistov TJ Žitná-Radiša - sezóna 1967/68.

Zľava hore: † Gustáv Jamrich, † Ivan Turek, † Mgr. Ján Kušnier, Dušan Škorec, Zdenek Kušnier, Mgr. Ivan Radoš, Ing. Ľubomír Baško. Miroslav Tomáška.

Zľava dole: † Milan Čukan, † Ján Baško, Ivan Kušnier – brankár, † Alexander Žigmund, Milan Mikuš

ZIMNÉ RADOVÁNKY V MATERSKEJ ŠKOLE

Tohtoročná pani Zima bola štedrá a dopriala nám mnoho snehu. Snehová perina pokryla celý kraj a mráz štípal detské nosy a líca. Tak ako poletovali snehové vločky, tak i deti z materskej školy šantili v snehu. Deti a sneh, to je zábava! Stávali sme snehuliakov, vozili sa na sánkach, guľovali, kĺzali na klzákoch. Jedného dňa nás na školskom dvore čakalo prekvapenie. Naši kamaráti z DHZ nám postavili snehovú šmykľavku, ktorú sme hneď aj vyskúšali. Potrebne boli jazdecké schopnosti na úrovni začiatčovníka, kedy je potrebné vedieť zvládnuť i pravotočivú zákrutu. Všetci sme to zvládli a veľmi sme sa tešili. Ďakujeme DHZ! Škoda, že

sa už roztopila.

Fašiangy sú obdobím zábavy, spevu a karnevalov. Škôlkarský fašiangový karneval sa začal už ráno. Deti sa poprezliekali do rôznych masiek a zábava začala. V tento deň do materskej školy prišla lienka, spiderman, večerníček, rytier, pirát, princezná, motýľ, poľovník, krokodíl, batman, policajt,... Spoločne sme tancovali, spievali, súťažili, hodovali. Pani kuchárka nám urobila fantastické šišky s džemom. To bola hostina!

V mesiaci marec sme sa zapojili do celoslovenského projektu „Veselé zúbky“. Naša trieda sa premenila na rozprávkovú ambulanciu veselých

zúbkov. Deti sa v rámci projektu, primerane veku, hrovou formou oboznámili so správnou technikou čistenia zúbkov. Naučili sa správne používať dentálnu niť. Celým projektom ich sprevádzala rozprávková postavička veverička a pesnička spievaná Jarom Jarošom.

„Kde bolo, tam bolo, bolo jedno kráľovstvo“ je názov týždňového projektu. Spoločnou témou projektu bolo kráľovstvo. Deti si vytvorili

svoj vlastný hrad s vežami, záhradou i väzením. Aby kráľovstvo nebolo prázdne namaľovali sme ich obyvateľov (kráľ, kráľovná, princ, princezná).

V našom hrade dokonca žil i drak, ktorý mal alergiu na princezné, preto žiadnu nezjedol. Všetky edukačné aktivity boli popretkávané

KURIATKO

*Kuriatko sa rodí samé
no hneď potom beží k mame,
doteraz len samé „spinky“
vyčkal sa on zo škrupinky.
Výťukal sa drobec malý
už ho majú všetci radi,
tmavé oko, zobáček, perie ako slniečko
veruže obľúbili si ho zakrátko.*

*Po dvore už behá ten náš drobec
a s ním aj jeho bratov tucet,
a ešte aj sestier mnoho
mama sliepka stráži stroho.*

Autor: Bianka Hanková

básňami i pesňami s danou tematikou. Vyvrcholením projektu bol spoločný kráľovský ples.

Veľkonočné sviatky sú odpradávná kresťanské - cirkevné sviatky na celom svete kde žijú kresťania.

Na veľkú noc si pripomínáme umučenie Ježiša Krista.

Končí sa pôstne obdobie. S Veľkou nocou prichádzajú aj svojrázne zvyky.

V marci prebehol v našej materskej škole i zápis detí, ktoré budú v školskom roku 2013-2014 navštevovať Materskú školu v Žitnej –Radiši.

Navštívili nás noví škôlkári v sprievode svojich rodičov. Noví kamaráti vôbec neboli bojazliví a hneď sa zaradili medzi deti. Zaujalo ich nové prostredie, deti, hračky. Už dnes môžeme povedať, že sa úprimne tešíme

na deväť nových škôlkárov.

Vďaka finančnému výťažku z tanečnej zábavy (organizovanej v novembri 2012) a sponzorským darom účastníkov vianočnej besiedky sme mohli zrealizovať modernizáciu interiéru materskej školy. Finančné prostriedky sme použili na zakúpenie štyroch stolov a osemnástich stoličiek pre deti. Naša trieda žiari farbami. ĎAKUJEME!!!

Zima je krásne ročné obdobie, ale už sa všetci tešíme na teplé jarné slniečko.

Pani Zima dovidenia, víťame Ťa pani Jar!

Autor, foto: Mgr. Dušana Flórová

VEĽKONOČNÁ PRÍHODA

V našom regióne bývajú v nedeľu „veľkonočné zábavy“ a hneď z pondelka začína oblievačka. Každý rok v tomto čase si s úsmevom spomínam na veľkonočnú oblievačku v jednom roku šesťdesiatych rokov. Vtedy bolo v našej obci veľa mládencov. Každú veľkonočnú zábavu boli

preberaní do mládeneckého stavu podľa zabehnutého rituálu chlapci, ktorí dosiahli 18 rokov. Nebolo tomu inak ani vtedy. Zo zábavy išli v skupinkách z horného konca Žitnej do Radiše kúpať dievčence. O 5:00 hod. ráno sme ešte spali, keď som počula: „Ticho! Podsaď ma!“.

Nestihla som sa ani spamätať a Bohuš Švelka starší sa už prehupol cez vetráčku do našej izby. Odomkol ostatným vchodové dvere a už sa to začalo. Vodovod, kúpeľňa, hrnce, vedrá. Boli všade. Desať - dvanásť chalanov. Hrôza. Sestru oblievali po celom byte. Ja som vbehla do spálne k otcovi do postele, naivne si myslia, že sa mi tam nič nestane. Omyl. Vedrá a hrnce vody sa užli aj otcovi a mame.

Po prvej skupine prišli ďalšie štyri už menšie a poobede dorazili už podgurážení Radišanci.

So sestrou sme si užili vody až-až. Nešanovali ani našu mamu.

Otec ich ešte posmeľoval. „Len im dajte aby mi nezostali rapavé“. Na prádlových šnúrach a aj na plote sme si všetky tri vysušali oblečenie. Paplóny a vankúše mama sušila dlhú dobu. Vtedajší naši kúpači by dnes boli sedemdesiatnici, ale, žiaľ väčšina mala predčasné úmrtia. Tak nám na nich zostala len úsmevná spomienka.

Autor: Marta Kohútová

RECEPT: TIRAMISU MASCARPONE

Suroviny:

- 500 mascarpone
- 2 balenia podlhovasté piškóty
- 250 ml presso káva
- 4 PL práškový cukor
- 8 PL amaretto likér (mandľový)
- 10 PL vaječný likér
- 250 ml šľahačková smotana
- kakaový prášok

Postup:

1. Uvaríme silnejšiu kávu a necháme ju vychladnúť. Po vychladnutí pridáme amaretto (mandľový likér).

2. Syr mascarpone vymiešame s cukrom a postupne doň vmiešame vaječný likér a napokon vyšľahanú šľahačku (bez cukru a stužovača).

3. Do misy, najlepšie podlhovastá misa rozmerov 20 x 35 cm poukladáme piškóty, ktoré omočujeme do kávy.

4. Potrieme krémom, potom znova piškóty a znova krém. Ak použijeme menšiu miskú, máme tri vrstvy (ideálne sú len dve).

5. Vrch posypeme kakaom bez cukru.

Zákusok dáme minimálne na 5 hodín do chladničky.

Autor: Michaela Bašková

STOLNÝ TENIS V NAŠEJ OBCI

Konečná tabuľka Majstrovstiev okresu Bánovce nad Bebravou roč. 2012/2013:

Poradie	Mužstvo	Stretnutia	Výhry	Remízy	Prehry	Skóre	Body
1.	STK M. Chlievany B	18	14	0	4	191:133	46
2.	OcU Žitná A	18	12	2	4	192:132	44
3.	STK Otrhánky B	18	8	6	4	181:143	40
4.	SO Miezgovce A	18	9	1	8	170:154	37
5.	STO Prusy A	18	7	3	8	152:172	35
6.	STO Uhrovec A	18	7	3	8	148:176	35
7.	OcU Dežerice A	18	7	2	9	152:172	34
8.	SK Bánovce n. Bebr. B	18	6	3	9	158:166	33
9.	STK M. Chlievany C	18	4	4	10	142:182	30
10.	OcU Krásna Ves A	18	2	4	12	134:190	26

liga na Slovensku, výborné druhé miesto. Na víťaza STK Malé Chlievany B a tým aj postup do 5. ligy, im v záverečnom súčte chýbali dva body. O to viac nás mrzí, že ani vedúci mužstva Ivan Horník, ani jeho zástupca Ľubomír Šišmiš nám nevyhoveli v našej žiadosti o stručné zhodnotenie ročníka. Okrem pohľadu na tabuľku ešte nás môže tešiť pohľad na umiestnenie jednotlivých hráčov podľa percentuálnej úspešnosti, kde Erik Ččka obsadil 6. miesto s 74,65 % vyhratých zápasov a Ján Horník 12. miesto s 66,67 %.

Autor: Ivan Kušnier

Slnko, pes a lyžovačka

*Slnko, pes a „stará kočka“,
smiešna je to lyžovačka.
Slnko svieti, psisko letí,
na svahu je plno detí.*

*Medzi nimi „stará kočka“,
rozpleští sa ani hračka.
Nevyšla jej táto slučka,
odniesla si to jej nôžka.*

*Chorú nôžku pes jej líže,
na franforce sú jej lyže.*

Z toho plynie poučenie!

*Ak chcete byť duchom mladá
a máte sa trochu rada,
nechajte tak lyžovačku-lyže,
a za pecou počívajte len „Horkýže slíže“.
Váš pes nech si doma tiež len labu líže.*

*Pre Vás veru lyžovačka,
nie je isto žiadna hračka.
Na Vás len nech doma v sieti,
teplé jarné slnko svieti.*

*Zo svahu Vám to želajú
deti čo majú odvahu*

Martha Thrnke

Uvedená básnička bola napísaná dosiaľ neznámou poetkou na tri náhodne vybrané slová: pes, slnko, lyžovačka. Naš časopis hľadá doteraz neobjavené / ale aj známe / talenty, ktoré si do budúceho čísla / vyjde koncom mesiaca júna 2013 / zabásnia na slová : lúka, včielka, Bodošín. Básničky môžu byť dlhé, krátke, veselé, bláznivé, ale aj vážne, smutné ba i strašné – ale slušné. Vek autora nerozhoduje. Svoje výtvary môžete odovzdať každému redaktorovi či redaktorky našich novín, poslať poštou na Obecný úrad Žitná-Radiša, alebo poslať mailom priamo na casopis@zitna-radisa.sk. Vaše výtvary budú uverejnené v budúcom čísle a najlepší bude odmenený veľkou čokoládou!

Redakcia Ozvien spod Rokoša

Stolný tenis slávi nepochybne najväčší úspech jeho novodobej histórie. V ročníku 2012/2013 obsadilo totiž družstvo mužov v Majstrovstvách okresu Bánovce nad Bebravou čo je zároveň 6,

AKO ĎALEJ, ŽITŇANSKÝ FUTBAL?

Pred práve prebiehajúcim súťažným futbalovým ročníkom boli hráčom predstavení dvaja noví členovia výboru, ktorí vstúpili do žitňanského futbalu s úmyslom pomôcť mu dostať sa z posledných priečok. Sú to Jaroslav Kohút st. a Paed.Dr. Miroslav Horník, ktorý sa stal vedúcim mužstva. A práve jemu sme v súvislosti s prípravou na jarňú sezónu položili pár otázok:

Ako si spokojný s jesennou časťou prebiehajúceho ročníka?

Spokojný vôbec nie som. Jednoznačne sme mali mať viac bodov z domácich zápasov a nemali sme dostať také veľké pridely v niektorých zápasoch vonku.

Získali sme v zimnom prestupovom období nejaké posily?

Áno, získali sme troch hráčov, z ktorých sa jednoznačne najlepšie ukazuje Ján Varhaník z Malej Hradnej. Prínosom môže byť aj snaživý Michal Slovák z Uhrovca. Treťou posilou je Tomáš Černuška z Uhrovca, ktorý však musí na sebe trochu popracovať. Tak na kondičke ako aj na technike. Ale aj on môže byť v budúcnosti prínosom.

Ako prebieha zimná príprava?

Zimnú prípravu sme začali 9. februára a zatiaľ sme odohrali 5 prípravných zápasov z ktorých sme dvakrát zvíťazili doma nad Kšinnou. Trénerom je stále Vladimír Bežo, ktorý má plnú dôveru výboru a veríme že posunie mužstvo k vyšším priečkam v súťaži.

Aké sú ambície v jarnej časti?

Prioritnou ambíciou v jarnej časti je stabilizovať káder a hlavne výsledky tak, aby sme skončili v hornej polovici tabuľky a v letnej prestávke sa pripravili tak, aby sme v budúcom ročníku ašpirovali na popredné umiestnenia v tabuľke.

Takže zaželajme spoločne nášmu futbalovému mužstvu veľa bodov, málo zranení a hlavne spokojnosť s jeho výkonmi. Tak na strane samotných futbalistov, funkcionárov a trénera, ale aj divákov a priaznivcov.

Za rozhovor poďakoval Ivan Kušnier

Rozpis súťažných zápasov mužstva Futbalového oddielu pri OÚ Žitná-Radiša

10. kolo	7. apríla	11,00 hod.	Horné Naštice	vonku
11. kolo	14. apríla	15.30 hod.	Kšinná	vonku
12. kolo	20. apríla	16.00 hod.	Haláč./Otrh.	doma
13. kolo	27. apríla	16.00 hod.	Podlužany	vonku
14. kolo	4. mája	16.30 hod.	Šišov	doma
15. kolo	11. mája	16.30 hod.	Nedašovce	vonku
16. kolo	18. mája	17.00 hod.	Veľ. Držkovce	doma
17. kolo	26. mája	17.00 hod.	Prusy	vonku
18. kolo	1. júna	17.00 hod.	Veľké Hoste	doma

Zmena

Život môj bol ako sivá myška,
dlhý ako hrubá románová knižka,
prežívala som zo dňa na deň,
nežila som, ale snívala svoj sen.
Zrazu prišla menšia zmena,
spoznala som práve teba,
chlapca čo má oči ako tráva,
zaľúbila som sa, aj to sa stáva.
Pri pohľade na teba, úsmev na tvári,
pre mňa si najlepší v širom chotári,
keď som s tebou cítim sa byť šťastná,
zrazu každá chvíľa je tak krásna.
Zmenil si môj život v niečo krásne,
pre mňa je to veľmi vzácne,
nechcem zase slzy stierať z líc,
keď ťa niečo trápi proste krič.

Autor: Denisa Ďurčová

Máte už svoju letnú dovolenku?

Zväz Žien v Žitnej-Radiši Vás pozýva
v dňoch

30.augusta – 7.septembra 2013
do CAORLE-Altanea (Taliansko) Villa Giardini di Altea

Ubytovanie v apartmánoch:

kuchyňa, terasa, bazén (vhodné aj pre rodiny s malými deťmi)

Cena zájazdu:

200€ dospelí (doprava + ubytovanie 7 nocí)
170€ deti (do 10 rokov)

Prihlásiť sa možno telefonicky alebo osobne:

p. Bežová Elena tel. 0907 692 146
p. Jamrichová Eva tel. 0905 933 081

Občianske združenie
„Turisti obce Horné Naštice“

Vás srdečne pozýva dňa **11. mája 2013** (sobota)

na

„TURISTICKÝ MAJÁLES“

Do tanca a na počúvanie hrá hudobná skupina **PROFIL** z Topoľčian

Cena: **15,- €** na osobu

Čo za to: 2x večera, ½ l vína, káva alebo čaj

Cena neobsahuje liečebné náklady pozábavových stavov!!!

Na drahé róby a saká si vôbec nepotrpíme!

Informácie a lístky na tel. č. **0918 435 317** (Ivan Kšiňan)
0907 697 963 (Ivan Kušnier)

Tešíme sa na Vašu účasť!

ZASMEJME SA

Ruská elitná vojenská jednotka sa pripravuje na misiu do Čechenska. Veliteľ kričí: Keď pristaneme v Čechensku, okamžite sa rozbehnete a do 20 minút každý z vás prinesie dve hlavy zabitých nepriateľov! Rozumiete?

-Ano, veliteľ! Vrtuľník pristáva, vojaci vyskakujú a behom pár minút každý z nich nesie v ruke dve hlavy. Vidím, že ste sa snažili, hovorí im veliteľ, ale musím vás upozorniť, že toto bolo iba medzipristátie v Kyjeve!

.....
Chlap sedí doma v kresle a zrazu počuje tichý hlások: -Poď do krčmy, poď do krčmy... Obzerá sa, no nikoho nevidí. -Kto je to, kto ma to volá?, zakričí. -To som ja, tvoja pečeň, nebudeme predsa tvrdnúť doma!

.....
Janovi sa mala oteliť krava. Zavolať si na pomoc Ďura. Jano sa postavil ku hlave kravy a Ďuro k chvostu. Čakajú, čakajú a krava nič. Nad ráno Jano hovorí: - Ty, Ďuro, nestoj pri tom zadku, lebo tá krava ťa tam vidí a myslí si, že sa už otelila!

.....
Zo tridsať detvianskych parobkov s valaškami stojí na vysokej skale a díva sa na záplavu tureckých vojsk ktoré sa valia do doliny. -Boha jeho, hovorí jeden, ale ich je! Prisámvačku, hovorí druhý, kde ich všetkých pochováme?

FAŠIANGY SA KRÁTIA, UŽ SA NEVRÁTIA

Spisovne fašiangy, po našom fašangy.

Keď nejaký človek stále behá, chodí kade-tade, alebo z krčmy do krčmy v dobrej nálade, hovorí sa: „Ten už zasa fašanguje“. Fašiangy sú vlastne také veselé až bláznivé dni pred pôstom. Je to obdobie bálů, plesů, tanečných zábav a maškárád. Traduje sa už od nepamäti. V našej obci sa na koniec fašiangův teší a na ulici čaká s dobrotami, tekutým ovocím celá dedina. Smútočný sprievod na čele s „pánom farárom“ sa pohol z horného konca aj toho roku 9.februára. Za doprovodu veselej hudby-dychovky Boboľanky, najbližšej rodiny, pozostalých hasičův a veselého sprievodu masiek a maškár, ktoré od domu k domu

spevom a tancom rozdávali veselost' a dobrú náladu. Selvani s delom poctu zosnulej base prejavila ochranná garda. Pred kultúrnym domom už rozvoňali zabíjačkové špeciality našich šikovných kuchárov. Pohrebný sprievod očakávalo mnoho divákov a pozorovateľův, ktorí sa vyžívali v identifikovaní maškár. Kto je kto. Kto je striga, kuriatko, čertík, farebný papagáj, mimozemšťan a iné zamaskované príšery. Požiarnici v akcii prvej pomoci počas sprievodu podávali truchliacim zasmažený čaj. Dobrovoľný hasičský zbor ďakujem všetkým, ktorí sa zúčastnili pietneho aktu pochovávanía basy v kultúrnom dome. Preplnená sála kultúrneho domu nasvedčovala o tom, že basa

Zlomené srdce

*Spoznali sme sa v jeden pekný deň,
vravel si, že som výnimočná žena,
mám strach, že je to len sen,
pre život mi netrebalovala.*

*Stačilo mi mať len teba,
vidieť tvoju tvár, počuť tvoje slová,
padol si ako anjel z neba,
vravel si, milujem len teba, láska moja.*

*Cítila som sa inak, výnimočne, vtedy,
chcela som len kúsok lásky,
svojimi slovami si mi dával pocit nehy,
ale už nerobím si preto vrásky.*

*Prestal si ma mať rád,
iné si začal na rande pozývať,
chcel si zostať iba kamarát,
a ich si začal zlatičkami nazývať.*

*Odišla som od teba náhle,
sklamanú lásku v sebe dusím,
povedal si, že som ťa opustila chladne,
skúšam bez teba byť, žiť musím.*

*Nevládzem už počúvať tvoje lži,
nájdi si inú, prestaň trápiť mňa,
zabudni na spoločne strávené dni,
nechcem sa už budiť zo sna.*

*Zabil si lásku v nás, vo mne,
urobil si chybu preto trp,
nevrátim sa k tebe ani vo sne,
nemal si to robiť, teraz si len blb.*

Autor: Denisa Ďurčová

bola v našej obci vysoko vážená. Pri katafalku držali smútočnú reč traja „predstavení“ a od žiaľu sedeli prísediaci. Zosnulá basa sa odobrala od celej dediny, všetkých prítomných a zvlášť od glosovaných občanův, ktorí v tomto roku trochu vyčnievali z radu. Symbolický s veľkým nárekom a plačom bola basa pochovaná. Čerti sa s pracovných dôvodův pohrebu nezúčastnili, preto za svoje dobré skutky jej dušička išla s anjeličkom.

Veselé kar pri dobrej muzike, jedle a občerstvení skončil až v skorých ranných hodinách.

Autor Marta Kohútová

Ing. Jaroslav Sedláčik

1983

1988

Fotky z kúpačiek dodali Peter Škultéty a Ing. Ján Hrebíček